

VILLREINJAKTA 2010

OPPSYNS- OG FELLINGSRAPPORT

INNLEDNING

Rapporten dokumenterer oppsynsarbeidet som utføres under villreinjakta av oppsynet i Knutshø villreinområde. I tillegg gir rapporten en oversikt over fellingsresultat og overvåkingsresultater med mer i villreinområdet siste år. Rapporten skal gi villreinutvalget et grunnlag for vedtak i saker som berører forvaltning av villrein innen Knutshø villreinområde. Rapporten er basert på rapporter og opplysninger fra Kvikne utmarksråd, Folldal fjellstyre og Oppdal bygdeallmenning samt villreinutvalgets egne analyser av fellingsmateriale og overvåkingsstatistikk.

STAMMESTØRRELSE OG KVOTE

Etter vedtak på årsmøtet i mars 2010 ble kvoten for Knutshø villreinområde satt til 500 dyr, med en fordeling på 35% kalv, 35% simle/ungdyr, 20% fritt under 50 kilo og 10 % frie dyr. I tillegg ble det satt en kvote på 10 fritt dyr for hver av feltene Fåset og Naustervorda. Det var full fellesjakt etter kalv f.o.m. 13. september t.o.m. 17. september.

Kvoten og sammensetningen ble godkjent av villreinnemnda i april. Vellykket minimumstelling i mars 2010 viste 1392 dyr. Kalvetelling i juni 2010 viste 396 kalver. Det er felt 288 dyr i 2010.

Sammen med annen avgang anslått til 50 dyr skulle årets felling/avgang gi en økning i stammen på om lag 50 dyr til om lag 1440 til 1450 dyr vinteren 2011.

JAKTTID

I Knutshø villreinområde var jakttiden 20. august til 21. september. Det var kveldsjaktforbud etter kl 20 til og med 5. september, og etter kl 18 fra og med 6. september.

FELLESJAKTAVTALER

Innen hvert oppsynsdistrikt var det full fellesjakt hele jakttiden. ToR jaktfelt hadde fellesjaktavtaler med rettighetshavere i Oppdal og i Folldal. Avtalen omfattet tre midtukeperioder med overgang for inntil 15 jegere fra ToR med inntil to kort hver i hver av de to oppsynsområdene.

Alle rettighetshavere innen villreinområdet var i 2010 med på fellesjakt på kalvekort siste jaktuka. Hva ordningen medfører av felling av kalv utenfor eget jaktfelt kan registreres gjennom opplysningene på kontrollkortet.

OPPSYN OG MANNSKAP

I de tre oppsynsdistriktene har det deltatt 7 oppsyn under reinsjakta. Samtlige oppsyn er tildelt begrenset politimyndighet med gyldighet innen hele Knutshø villreinområde for hele jakttida.

INFORMASJON

Informasjonstelefonen for Knutshø var i drift fra jaktstart. I 2010 fungerte telefonen problemfritt hele perioden. Nummeret er reservert for utvalget i de kommende år. Oppdatert brosjyre med informasjon om human jakt, offentlige bestemmelser om utvalgets informasjonstelefon var medsendt alle kontrollkorta. På kjevekassene ble det hengt på en plakat med henstilling til jegerne om å levere inn reingjorte kjever, og særlig kalvekjever.

SAMBAND

Oppsynet har også i 2010 hatt tilgang til forsvarrets samband på Snøhetta som dekker store deler av Knutshøområdet. Basestasjonen på Ivakammen/Digerkampen var operativ og i bruk i Knutshøområdet hele jakta. Mobiltelefon har også vært benyttet som sambandsmiddel.

PARKERING OG VEGBRUK

Knutshø villreinområde har et omfattende veinett. Veiene er i hovedsak åpne for alminnelig ferdsel mot bompenger. Dette øker presset på reinen i jakta, da de fleste steder i villreinområdet kan nås på relativt kort tid.

I Folldal er det innført parkeringsforbud på en del veistrekninger der reinen krysser vei.

Foto: Arne Nyaas

SAMMENDRAG AV OPPSYNSVIRKSOMHETEN

Tabellen viser oppsynsvolum og kontroller i 2007 - 2010:

Tekst	Oppdal	ToR	Folldal	2010	2009	2008	2007
Antall oppsyn	3	1	3	7	7		6
Dager i felt					104	94	99
Timer i felt	295	59	395	749	702	832	870
Sett antall rein	10800	2415	17145	30360	34379	29357	
Informerte i felt	138	52	47	237		274	
Kontroll før felling	130	15	24	169	50	79	60
Kontroll under slakting	21	7	19	47	78	64	76
Kontroll under transport	9	2	11	22	39	43	31
Fall sett, ikke kontrollert	12	3	16	31	46	41	30
Skadde dyr obs. oppsyn	1	0	1	2	12	16	1
Skadde dyr avlivet oppsyn	0	0	0	0	3	4	0
Skadde dyr avlivet jegere	1	0	1	2	5	11	3
Dyr funnet døde	0	0	0	0	2	2	2
Uregelm. med kort	0	1	2	3	2	12	2
Uregelm. med våpen	0	0	0	0	2	0	0
Tilfeller uforsvarlig skyting	0	0	0	0	0	1	0
Antall rapporter	0	0	0	0	0	3	1
Antall OPS-saker	3	1	7	11	22	23	6
Antall anmeldelser	0	0	0	0	0	3	0
Kvote				500	700	600	452
Kontroller per fellingsløyve				0,47	0,23	0,31	0,5

Oppsynstilskuddet utgjorde i 2010 kr 36 per fellingstillatelse. Dette trekkes fra ved fakturering av medlemspenger til de enkelte medlemslaga. I 2010 ble også utgjemt oppsynstilskudd på kr 25 pr fellingstillatelse trukket fra.

Som tabellen viser er det forskjell i oppsynsintensitet mellom de tre områda og dermed i oppsynskostnad. Dette skyldes i hovedsak reinens fordeling i jakta. Oppsynsinnsatsen øker med økende forekomst av rein på terrenget.

Tynset og Rennebu oppsynsområde melder at de har flere timer i terrenget i jakttida, der andre oppgaver har hatt prioritet, men reinsjaktoppsyn har vært del av oppdraget. Dette er ikke med i statistikken, noe som gjør timetallet og antall kontroller lavt på ToR. Det ble ikke observert kritikkverdige forhold under kontrollene.

Total kontrollintensitet er 0,47. Av 500 fellingsløyver ble 238 kontrollert i felt, enten før felling ved fall eller under transport. (0,23 i 2009, 30,7 % i 2008, 2002 til 2005 - 37-40%, 2006 - 18%, 2007 - 47,9 %)

OPS-saker, rapporter og anmeldelser.

Oppsynsområda har ikke meldt om anmeldelser reinsjakta i 2010. Det var 0 rapporter og 11 OPS-saker. Dette er brudd på parkeringsbestemmelser, kontrollerte feilskytinger som medfører gebyr/inndraging, manglende underskrift på jaktkort av rettighetshaver og jeger, manglende jegerkontrakt.

Skadeskyting og irregulær avgang.

Antall skadde og døde dyr observert av oppsynet er gledelig lavere i 2010. Skadde dyr observert av oppsyn er 2. Skadde dyr avlivet av oppsyn og jegere er 2. De fleste skadde dyr felt av jegere eller oppsyn blir omsatt på kort. Ingen dyr er funnet døde. Oppsynet får fortsatt få rapporter fra de jegerne som skadeskyter dyr, noe disse har plikt til å varsle om. Oppsynet pålegger i noen grad ettersøk hjemlet i hjorteviltforskriften.

Foto: Arne Nyaas

FELLINGS- OG OVERVÅKINGSDEL

Sammen med kontrollkortene mottok jaktfeltene et rapporteringsskjema for fellingsresultat som sammen med jaktfeltets kontrollkort skulle være utvalget i hende senest 15.10.10. Årsmøtet i Knutshø opprettholdt vedtaket fra 2003 om dagbøter på kr. 250 for rettighetshavere som ikke overholdt fristen. Etter puring til noen få har samtlige levert kort og fellingskjema for 2010.

REINEN GJENNOM JAKTA

Gjennom jakta var dyrene innoen store deler av Folldal oppsynsområde. Det var mer dyr lenger øst i terrenget enn på flere år.

For Oppdals del bar årets jakt preg av at hovedmengden av dyra sto på Folldalsgrunn og Tynsetgrunn i store deler av jakttida. Likevel var det i kortere perioder dyr på Oppdalsgrunn, og det ble relativt brukbart med fellinger.

Fra ToR meldes det om jevnlig observasjoner av noen små flokker i sørvestlige deler (Medhøa-Låggia) den første drøye uka. Deretter ble det ganske rolig. Rundt 800-1000 dyr kom inn over en fire-fem dagers periode i begynnelsen av september. Denne helga ble det jaktet en del, og jakta gikk veldig fint for seg, med bra fellingsprosent i forhold til antallet jegere som var ute. Senere i jakta var det liten aktivitet av både villrein og jegere på ToR-feltene.

FELLINGER FORDELT PÅ RETTIGHETSHAVERE

Tabellen viser kvoter og fellingstall for de forskjellige rettighetshavere:

JAKTFELT	KVOTEFORDELING 2010					FELLING 2010							
	K	S/U	Fu50	FD	Tild.	Felte	%	SK	US	VS	BK	UB	VB
Premiering kjeveinnlevering				2	2	2	100,0						2
Reinsjakkurs	4	2			6	3	50,0	1		2			
Folldal statsallmenning	44	44	25	13	126	86	68,3	11	4	32	13	4	21
Nedre Folldal utmarkslag	2	3	1	1	7	4	57,1	1		1			2
Midtre Folldal JFL	3	3	2	1	9	7	77,8			1	1	2	3
Øvre Folldal utmarkslag	3	3	1	1	8	7	87,5	1	1	2			2
Einunnalsfelt 1 utmarksl	3	3	2	1	9	8	88,9	1		4	1	1	1
Oppdal bygdeallmenning	46	46	27	13	132	60	45,5	7	4	28	5	4	12
Statskog O8-10 / OD 11	17	17	10	5	49	23	46,9	3		10	2	2	6
Gåvålia	1	1	0	0	2	1	50,0			1			
Langvelldalen sætersam	1	1	0	0	2	1	50,0			1			
Marsjøsetrene	2	2	1	1	6	5	83,3	2		1		1	1
ToR	50	50	28	14	142	81	57,0	9	7	24	12	6	25
Fåset				10	10	0	0,0						
Naustervorda				10	10	0	0,0						
SUM	176	175	97	72	520	288	55,4	36	16	107	34	20	75
Fellingsprosent uten Fåset og Naustervorda							57,6						

Kommunevis fordeling	Tild	Felte	%	SK	US	VS	BK	UB	VB	2010	2009	2008
Folldal	163	115	71	15	5	41	15	7	30	113	180	166
Oppdal	189	87	46	10	4	41	7	6	19	87	166	109
Tynset	140	80	57	11	7	24	10	7	23	82	101	67
Rennebu	8	6	75			1	2		3	6	0	6
Sum	500	288		36	16	107	34	20	75	288	447	348
Alvdal (Nausterv.)	10	0										
Tynset (Fåset)	10	0										

FELLING PÅ FORSKJELLIGE KORTTYPER

For at utvalget skal ha mulighet til å legge opp en avskyttingspolitikk som gir ønsket stammesammensetning, er det av en viss betydning å vite hva som felles på de ulike korttyper. Dette gir mulighet for å forutsi hva en endring i kvotesammensetning vil bety for avskytingen. I perioden 2008 - 2010 er fellingsmaterialet ikke analysert for denne typen opplysninger. Fellingsmaterialet er imidlertid samlet og tilgjengelig for analyse på et seinere tidspunkt.

En delanalyse av materialet gjort av Oppdal bygdeallmenning (ca 26% av totalt tildelt kvote) viser slik fordeling:

Korttype	Kvote	Felt	Fellings%	SK	BK	US	UB	VS	VB
Fritt	14	9	64,3	0	0	0	0	0	9
Fritt under 50	29	14	48,3	0	0	3	2	4	5
Simle/Ungdyr	50	28	56	0	0	3	1	23	1
Kalv	49	15	30,6	6	6	2	1	0	0

Som tidligere er fellingsprosenten for fritt dyr, fritt under 50 kilo og simle/ungdyr en del høyere enn for kalvekort. Dette skyldes trolig at jegere med simle/ungdyr og kalv prioriterer simlekortet før kalvekortet.

FELLING FORDELT PÅ TYPE DYR I 2010

	KALV	SIMLE/ UNG DYR	VOKSEN BUKK	HUNNDYR	HANNDYR
Antall felt	70	143	75	159	129
% av felling 2010	24,3	49,6	26	55,2	44,8
% av felling 2009	27	49,7	23,3	52,6	47,2
% av felling 2008	24,7	53,8	21,5	53,7	46,3
% av felling 2007	22,4	45,3	32,3	51,1	48,9

Prosentmessig fordeling av fellingsresultater holder seg svært stabilt, selv ved noe lavere totalkvote som i 2010. Med de grep villreinutvalget har gjort de senere år mht kvotesammensetningen er en stor andel av de voksne bukkene som er felt yngre (2-4 år), noe som gjør at man etter jakt har igjen en stor andel eldre bukk (4 år og eldre). Dette har to positive effekter; Flere av de riktig store bukkene får forplante seg, og gjennomsnittsalderen hos bukk etter jakt er høyere enn for få år siden. En litt høyere felling av hodyr betyr at reproduksjonspotensialet reduseres noe.

SLAKTEVEKTER

Tabellen under viser slaktevekter for forskjellige kategorier dyr basert på kjeveinnsamlingen i 2003 – 2009. 2010 er ikke ferdig analysert hos NINA.

	2009	2008	2007	2006	2005	2004	2003
Hokalv	16,9	18,5	16,2	17,6	16,7	16,9	17,2
Hankalv	18,6	20,1	18,1	18,3	21,3	19,1	19,6
Ungdyr ho	31,1	24,8	32,3	31,3	29,1	25,4	28,2
Ungdyr han	35,1	32,2	31,3	35,2	30,4	31,5	31,6
Simle	35,0	36,1	34,7	34,7	35,5	33,6	34,8
Bukk	64,4	61,9	62,6	60,4	62,2	62,2	57,8
Antall kjever	246	186	148	188	111	169	182

Tabellen over viser at slaktevektene varierer litt fra år til år. Vektutviklingen vurderes imidlertid som stabil.

Nedenfor vises slaktevekter for forskjellige kategorier dyr fra kjever på OBA-kort i 2010. Bare dyr som er oppgitt veid er medregnet.

Kategori dyr	SK	BK	US	UB	VS	VB1	VB2	VB3
Antall veid	2	3	6	3	17	4	3	1
Max vekt	18	19	36	42	43	65	95	41
Min vekt	16	16	22	32	27,3	42	82,7	-
Snittvekt	-	17,3	27,1	36,3	35,9	54,6	87,9	-

SK: simlekalv, BK: bukkekalv, US: ung simle, UB: ung bukk, VS: voksen simle, VB1: voksen bukk felt på "Fritt under 50 kilo", VB2: voksen bukk felt på fridyrkort og VB3: voksen bukk felt på simle/ungdyrkort. Merk at det for de fleste kategorier dyr er veid så få at "snittvekt" ikke kan forventes å være representativt for stammen. Det regnes ikke gjennomsnittsvikt for dyrekategorier med mindre enn tre veide dyr.

Forklaringen på de høye voksenbukkeviktene er trolig at flere bukker nå når opp i "voksen" alder som en følge av endringer i kvotesammensetningen. Det er særlig kalvevektene som gir god informasjon om endringer i kondisjonen. Vektutviklingen vurderes som forholdsvis stabil og tilfredsstillende.

KALVEFELLING

Tabellen under viser felling av kalv i de tre oppsynsområda Tynset og Rennebu (ToR), Oppdal og Follidal. Fellingsprosenten på kalv er lavere enn planlagt, men sett i lys av at kalveandelen i stammen i 2010 kanskje var lavere enn ønskelig er vel resultatet totalt sett tilfredsstillende.

KALVEFELLING 2010	ToR	Oppdal	Folldal
Kalvekvote	52	67	56
Felte kalver	21	18	31
Felt kalv prosent	40	26,8	55,3

En analyse gjort i 2009 viste at jegere med kort på OBA og Folldal fjellstyre så ut til å finne kalver på egne fellesjaktområder. For ToR ble 21 av 27 felte kalver felt på overgang til andre jaktfelt. 48 % (13) av disse ble felt utenfor ToR de dagene med "fri kalvejakt".

STRUKTUR

I henhold til forvaltningsplanen for årene 2006-2010 skal avskytingen være slik at man etter jakt har en stammesammensetning på 18-23% kalv, 40-44% simler, 7-9% ungbukk, 7-9% toårig bukk og 10-20% eldre bukk. Resultater fra strukturtellingen i 2007 - 2010 er gjengitt prosentmessig i tabellen under. Kalveandelen er lavere enn de seineste åra og skulle gjerne vært høyere. En høy simleandel betyr likevel at muligheten for god kalveproduksjon neste år er til stede. Stammens struktur vurderes totalt sett som tilfredsstillende.

Struktur	kalv	Simler	Ungbukk	Bukk 2 år	Eldre bukk
2007	(27,6)*	41,1	10,0	7,0	14,3
2008	20,9	41,2	10,5	7,2	20,3
2009	23,3	42,8	6,3	8,5	19,1
2010	17,6	49,4	6,1	10,1	16,9

* kalveandelen i 2007 er vurdert som usikker.

KALVETELLING

KALVETELLING 2010							
Område	Dato	Flokker	Tot	SU	K	B	K/100S-U
Knutshø	26.06.	1	1393	937	396	60	42,3

Kalv pr. simle / ungdyr er de laveste som noen gang er registret i Knutshø, men antallet kalver er gledelig større enn minimumstillingen i mars (1392 dyr) ga grunn til å frykte.

Folldal, januar 2011

Knutshø villreinutvalg